

Monitoring zdravotního stavu obyvatelstva ČR

PREVALENČNÍ ŠETŘENÍ ALERGICKÝCH
ONEMOCNĚNÍ U DĚTÍ v ČR, 2006

Jana Kratěnová,
Centrum hygieny životního prostředí,
SZÚ Praha, Česká republika
22. konzultační den CPL, 17. 4. 2008

Prevalence alergických onemocnění ve světě

- V současné době se odhaduje, že alergickým onemocněním trpí asi 20 % světové populace (WHO, 2003)
- Zpráva GINA z roku 2004 uvádí dvojnásobný nárůst astmatu za posledních 10 let ze 150 na 300 miliónů lidí, jedná se o jedno z nejčastějších chronických onemocnění
- Rozptyl v astmatických symptomech v jednotlivých evropských zemích se pohybuje od 5 % do 27 %, vyšší prevalence je zejména ve vyspělejších zemích (ISAAC 2002 – 2003)

Prevalence alergických onemocnění ve světě

V řadě studií jsou popisovány také významné regionální rozdíly v prevalenci alergie na území jednoho státu:

Anglie - rozptyl v prevalenci astmatických symptomů 10 – 30%, podobně jsou na tom Španělsko nebo Itálie (studie ISAAC).

Švýcarsko - až dvojnásobné rozdíly při hodnocení prevalence astmatu v osmi kantonech (studie SAPALDIA).

- Evropa – na začátku 21. století se v některých zemích vývojové trendy prevalence astmatu začínají měnit (studie ISAAC, Lancet 2006):

děti 6-7 let

děti 13 – 14 let

Severní Evropa

spíše stagnace

stagnace nebo nárůst

Západní Evropa

nárůst

nárůst i pokles

Prevalence alergických onemocnění u dětí průřezová studie , r.2006

- **Hlavní cíle:**
 - výskyt alergických onemocnění v ČR ve věku 5, 9, 13 a 17 let
 - vývoj alergických onemocnění od roku 1996
- **Spolupracovali:**
 - pracovníci zdravotních ústavů
 - 61 praktických dětských lékařů
- **Celkem 7075 dětí (93% z plánovaného počtu)**
- **18 měst ČR**

Spolupracující lokality

Prevalence alergických onemocnění v ČR

- v souboru 7075 dětí bylo celkem 32 % alergiků
- projevy onemocnění v posledních 12 měsících mělo 65 % alergiků (tj. 21 % dětí z celého souboru)
- celoživotní prevalence alergie zjišťovaná rodiči byla o 3 % nižší než lékařem uvedená, shoda rodičů s lékařem byla v 84 % případů alergie
- $\frac{3}{4}$ dětí s alergií byly vyšetřeny alergologem
 - Astma 96%
 - Pylová rýma 86%
 - Atopický ekzém 62%
 - Ostatní alergie 57%

Přehled sledovaných diagnóz a jejich prevalence v souboru

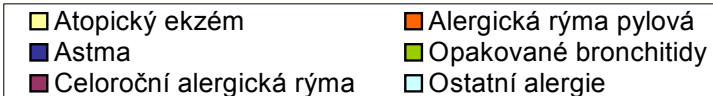
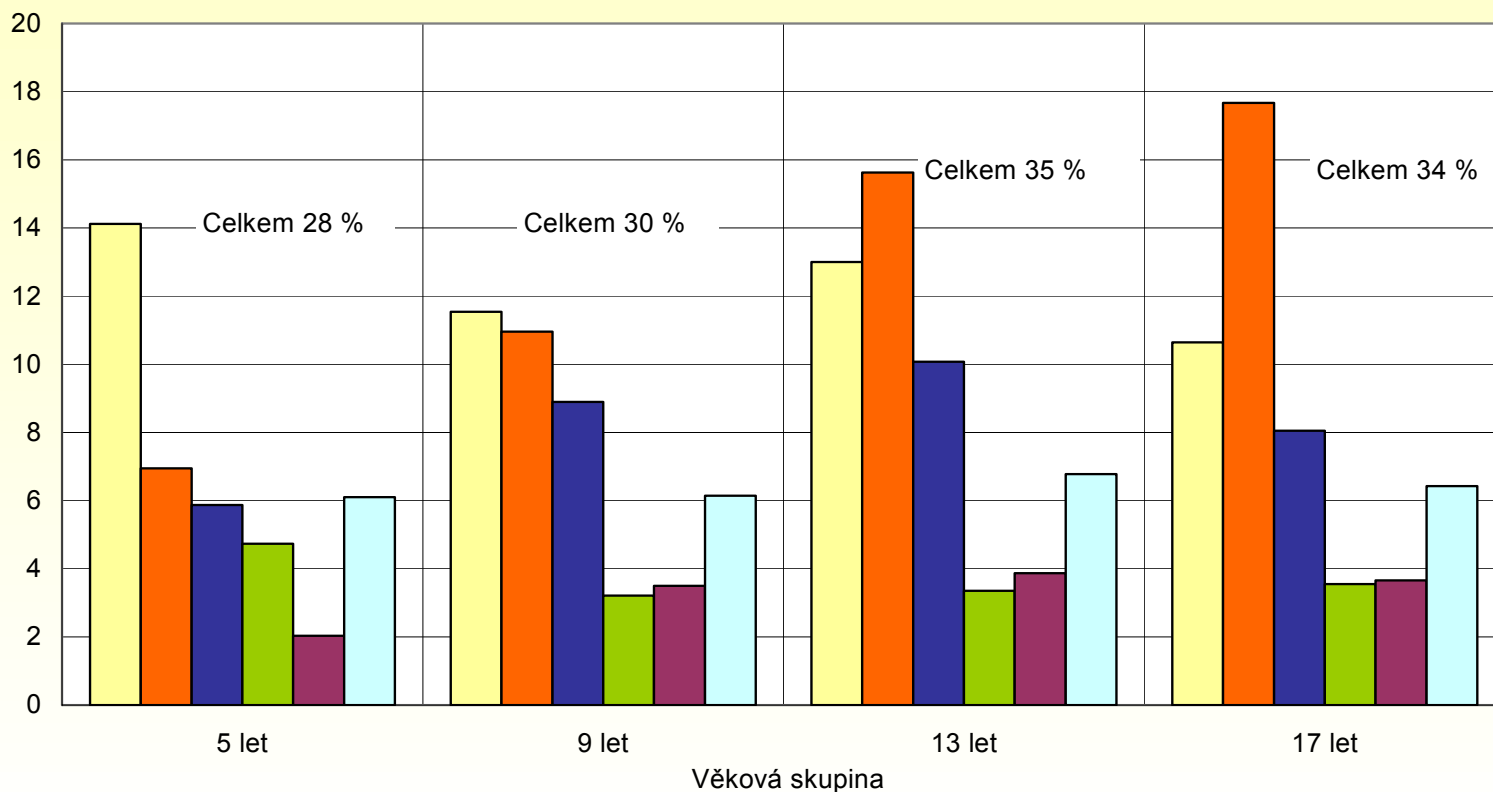
- **Astma 8 %**
 - Častější výskyt u chlapců ve srovnání s dívkami
 - Projevy onemocnění v posledním roce mělo 58 % astmatiků
 - Astma samostatně: 33% astmatiků
 - Ostatní astmatici – kombinovaná alergie, nejčastěji: astma s pollinózou (38 astmatiků%)
- Děti, které byly sledovány a vyšetřovány s podezřením na astma, diagnóza zatím nebyla stanovena : 3%

Přehled sledovaných diagnóz a jejich prevalence v souboru

- **Pollinóza 13 %**
 - projevy onemocnění v posledním roce: 75 %
- **Atopická dermatitis 12 %**
 - projevy onemocnění v posledním roce: 51%
- **Kombinace pollinózy s atop. dermatitidou 3,4 %**

Výskyt alergických onemocnění ve vybraných věkových skupinách dětí, 2006

Podíl dětí s alergií [%]

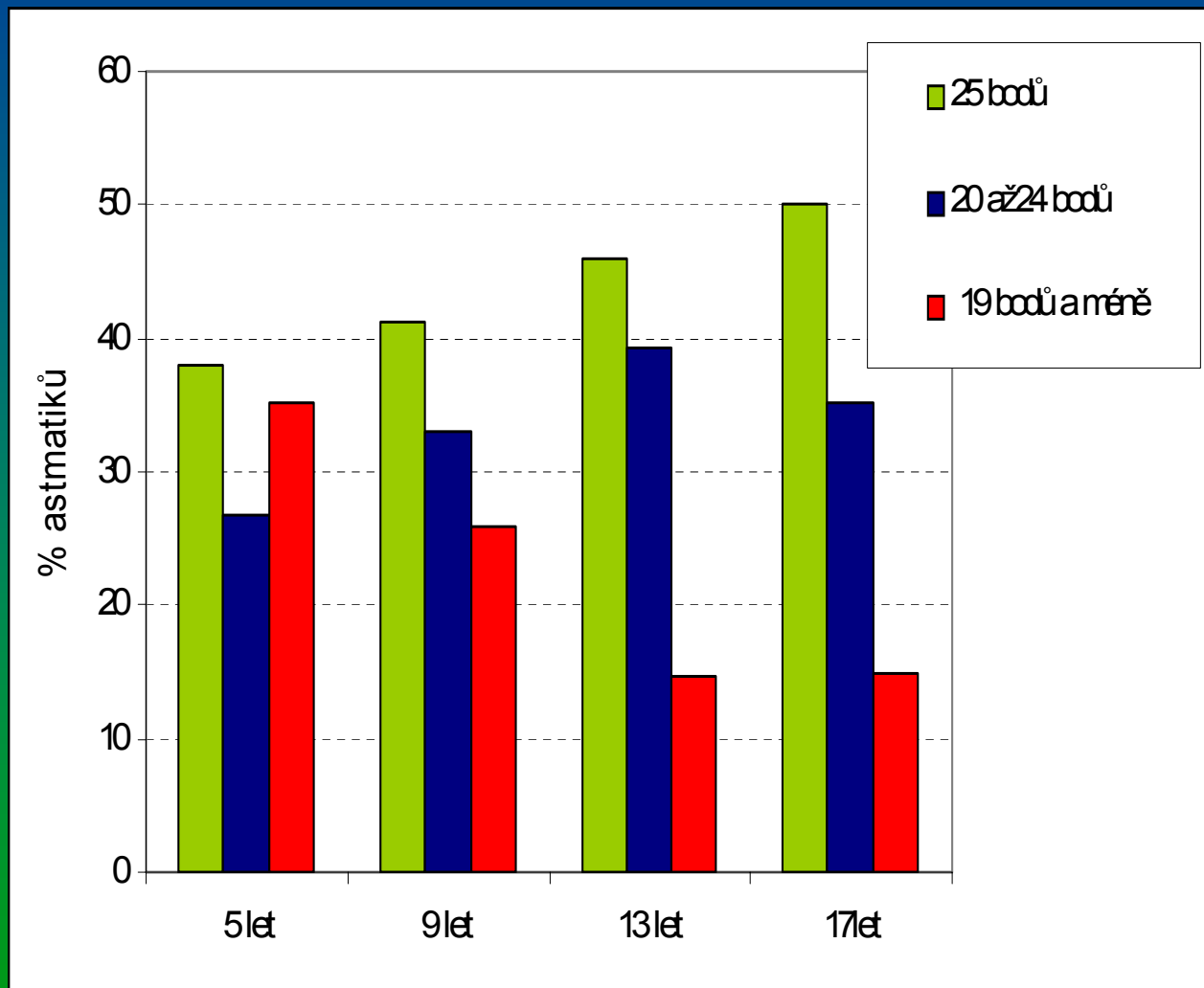
Test kontroly astmatu™

- Posuzování tíže astmatu na základě pěti otázek

- Korelace s plicní funkcí FEV1

- Úplná kontrola astmatu (25 bodů) v našem souboru: **44 %** astmatiků

- Stupeň kontroly astmatu je závislý na věku ($p=0,008$)

Srovnání prevalence alergických onemocnění v letech 1996 až 2006

- **Počty alergiků**

v roce 1996	17%
v roce 2001*	25%
v roce 2006*	32 %

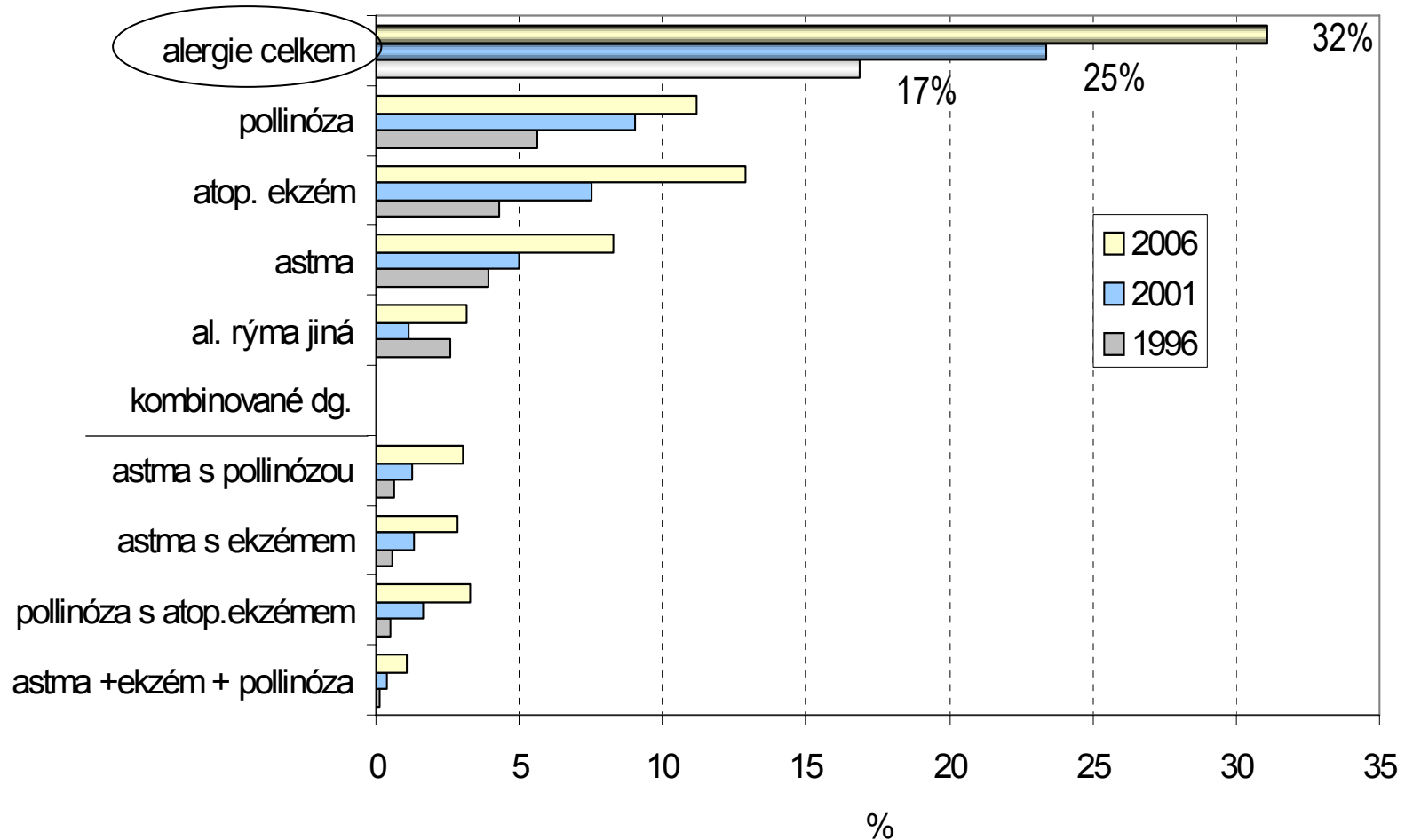
rozdíly v prevalenci mezi jednotlivými roky jsou statisticky významné

- **V roce 2006 byly ve srovnání s předchozími roky šetření statisticky významně vyšší počty alergiků:**
 - **ve všech věkových skupinách**
 - **u všech sledovaných diagnóz**

*včetně 17 letých

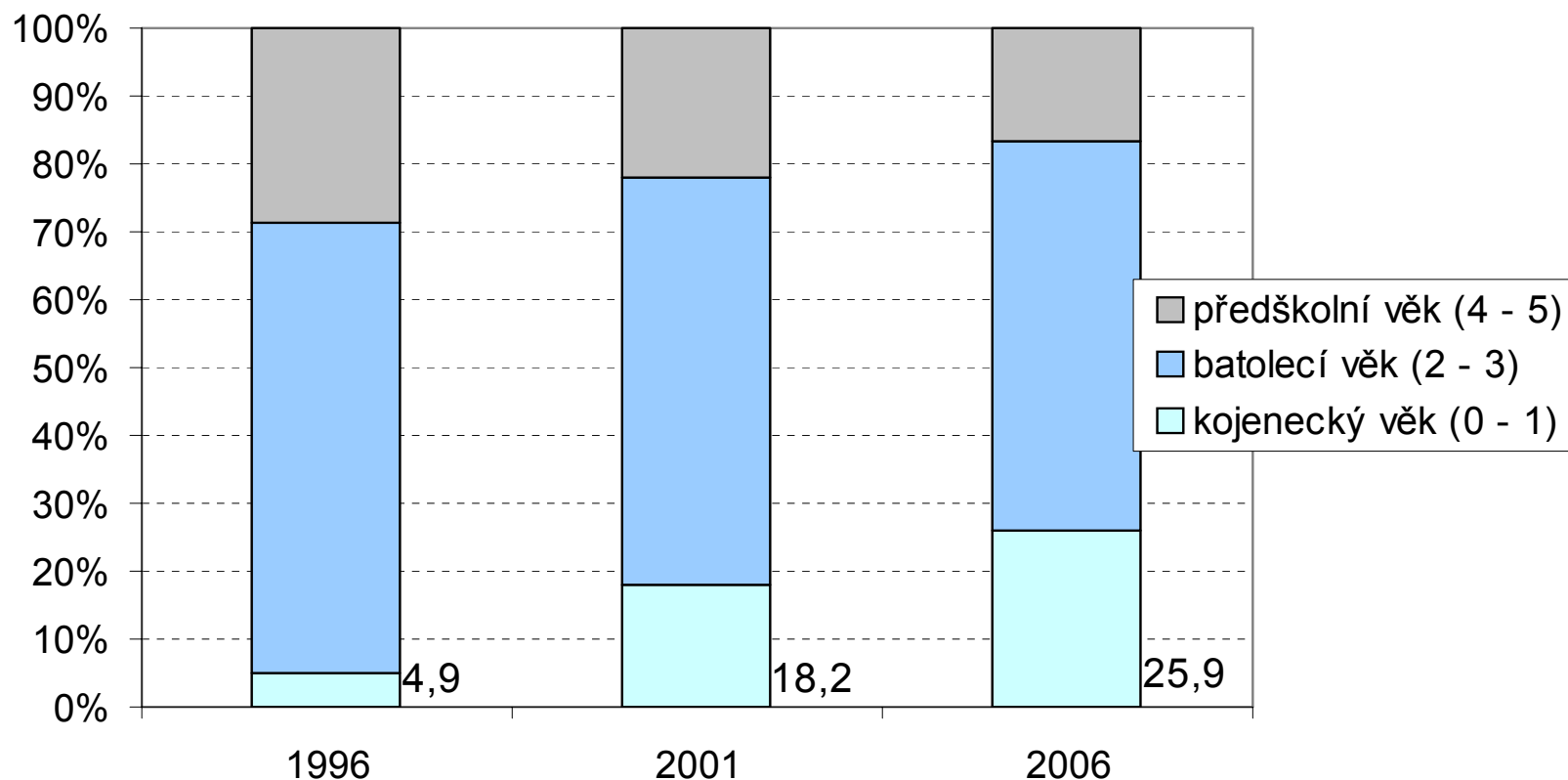

Srovnání výskytu alergologických diagnóz v letech 1996 až 2006

prezentované rozdíly jsou statisticky významné

Začátek alergického onemocnění u pětiletých alergiků v jednotlivých letech šetření

rozdíly v počtu diagnostikovaných případů alergie v kojeneckém věku mezi jednotlivými roky jsou statisticky významné

Domácí prostředí - zvíře v bytě srovnání let 2001 a 2006

- Oproti roku 2001 se snížil* počet domácností se zvířetem u pollinotiků a exematiků, ne však u astmatiků
- Zvíře v bytě mělo 36 % astmatiků v obou letech šetření
- Kočku má 10 %, psa 20 % astmatiků

*= statisticky významně

Domácího prostředí - kouření v bytě srovnání let 2001 a 2006

- **Ve srovnání s rokem 2001 klesl* počet kuřáckých domácností jak celkově, tak i u alergiků, včetně astmatiků**
- **Kouření v bytě uvedlo 13 % domácností s astmatikem, v roce 2001 to bylo 22 %**

*= statisticky významně

Domácího prostředí - plíseň v bytě srovnání let 2001 a 2006

- Počet dětí exponovaných plísním v bytě byl v roce 2006 celkově 8 %
- **Plíseň v bytě uvedlo 10% domácností s astmatikem**
- Ve srovnání s rokem 2001 nedošlo k významným změnám počtu domácností s plísní

*= statisticky významně

Závěry prevalenční studie v roce 2006

- Prevalence alergických onemocnění ve vybraných věkových skupinách dětí v ČR roce 2006 byla 32%, u astmatu a pollinózy významně vyšší u chlapců
- Byl zaznamenán vzestupný trend vývoje alergických onemocnění v ČR v letech 1996 - 2006
- Dochází ke stále časnějšímu záchytu alergických onemocnění (ve srovnání s lety 1996 a 2001)
- Ne všechny alergické děti mají projevy alergie během posledních 12 měsíců (ukazatel úspěšné péče o alergiky ??)
- Test kontroly astmatu ukázal, že 44% astmatiků má onemocnění pod úplnou kontrolou

Děkuji za pozornost

